

Codul penal

Codul de procedură penală

Legile de executare

- Decizii ale Curții Constituționale
- Recursuri în interesul legii
- Hotărâri prealabile
- Legislație conexă
- Index alfabetic

Ediție îngrijită și adnotată de
Procuror dr. Ioan-Paul Chiș și
Judecător dr. Victor Văduva

Actualizată la data de
3 aprilie 2024

Titlul VII. Infracriuni contra siguranței publice

Capitolul I. Infracriuni contra siguranței circulației pe căile ferate

Art. 329. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă. (1) Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă de către angajații care gestionează infrastructura feroviară ori ai operatorilor de transport, intervenție sau manevră, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta a avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani. *[R.A.: art. 274 CP 1969]*

Art. 330. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă din culpă. (1) Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, din culpă, de către angajații care gestionează infrastructura feroviară ori ai operatorilor de transport, intervenție sau manevră, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Când fapta a avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani. *[R.A.: art. 273 CP 1969]*

Art. 331.^[1] Părăsirea postului și prezența la serviciu sub influența alcoolului ori a altor substanțe sau refuzul ori sustragerea de la prelevarea de mostre biologice. (1) Părăsirea postului, în orice mod și sub orice formă, de angajații cu atribuții privind siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța circulației acestor mijloace, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează îndeplinirea îndatoririlor de serviciu de către un angajat având atribuții privind siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge ori se află sub influența unor substanțe psihoactive.

(3) Refuzul ori sustragerea angajaților cu atribuții privind siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată de a se supune prelevării de mostre biologice necesare în vederea stabilirii alcoolemiei ori a prezenței unor substanțe psihoactive se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(4) Când faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi. *[R.A.: art. 275 CP 1969]*

Art. 332. Distrugerea sau semnalizarea falsă. (1) Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuințare a liniei de cale ferată, a materialului rulant, a instalațiilor de cale ferată ori a celor de comunicații feroviare, precum și a oricăror altor bunuri sau dotări aferente infrastructurii feroviare ori așezarea de obstacole pe linia ferată, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța mijloacelor de transport,

^[1] Art. 331 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic din Legea nr. 314/2023.

manevră sau intervenție pe calea ferată, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează săvârșirea de acte de semnalizare falsă sau săvârșirea oricăror acte care pot induce în eroare personalul care asigură circulația mijloacelor de transport, manevră sau intervenție pe calea ferată în timpul executării serviciului, dacă prin aceste fapte se creează un pericol de accident de cale ferată.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Când faptele prevăzute în alin. (1)-(3) sunt săvârșite din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește. [R.A.: art. 276 CP 1969]

Art. 333. Accidentul de cale ferată. Accidentul de cale ferată constă în distrugerea sau degradarea adusă mijloacelor de transport, materialului rulant sau instalațiilor de cale ferată în cursul circulației sau manevrei mijloacelor de transport, manevră, întreținere sau intervenție pe calea ferată. [R.A.: art. 277 alin. (1) CP 1969]

Capitolul II. Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice

Legislație conexă: ► O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată (M. Of. nr. 670 din 3 august 2006); ► Legea nr. 5/2014 privind unele măsuri pentru facilitarea schimbului transfrontalier de informații referitoare la încălcările normelor de circulație care afectează siguranța rutieră și pentru facilitarea executării sancțiunilor aplicate acestor încălcări, republicată (M. Of. nr. 439 din 13 iunie 2016); ► Ordinul ministrului sănătății nr. 1512/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind recoltarea, depozitarea și transportul probelor biologice în vederea probațiunii judiciare prin stabilirea alcoolemiei sau a prezenței în organism a substanțelor sau produselor stupefiante ori a medicamentelor cu efecte similare acestora în cazul persoanelor implicate în evenimente sau împrejurări în legătură cu traficul rutier (M. Of. nr. 812 din 20 decembrie 2013); ► Convenția europeană privind reprimarea infracțiunilor rutiere, adoptată la Strasbourg la 30 noiembrie 1964, ratificată prin Legea nr. 183/1997 (M. Of. nr. 316 din 18 noiembrie 1997).

Art. 334. Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat. (1)^[1] Punerea în circulație sau conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul, a unui tramvai sau a unui tractor agricol ori forestier neînmatriculat sau neînregistrat, potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

(2) Punerea în circulație sau conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul, tramvai, tractor agricol ori forestier cu număr fals de înmatriculare sau înregistrare se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

^[1] Alin. (1) și (2) ale art. 334 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 5 din Legea nr. 200/2023.

(3) Tractarea unei remorci neînmatriculate sau neînregistrate ori cu număr fals de înmatriculare sau înregistrare se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(4)^[1] Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul, a unui tramvai sau a unui tractor agricol sau forestier ori tractarea unei remorci ale cărei plăcuțe cu numărul de înmatriculare sau de înregistrare au fost retrase ori a unui vehicul înmatriculat în alt stat, care nu are drept de circulație în România, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă. [R.A.: art. 85 din O.U.G. nr. 195/2002]

Art. 335. Conducerea unui vehicul fără permis de conducere. (1)^[2] Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul, a unui tramvai ori a unui tractor agricol sau forestier de către o persoană care nu posedă permis de conducere se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei din care face parte vehiculul respectiv ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule, tramvaie ori tractoare agricole sau forestiere în România se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și persoana care încredințează un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere pentru conducerea pe drumurile publice unei persoane despre care știe că se află în una dintre situațiile prevăzute în alin. (1) sau alin. (2) sau sub influența alcoolului ori a unor substanțe psihoactive. [R.A.: art. 86 din O.U.G. nr. 195/2002]

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 18/2019 (M. Of. nr. 66 din 30 ianuarie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava, Secția penală și pentru cauze penale cu minori, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: „Dacă obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe timpul măsurii preventive a controlului judiciar conform art. 215 alin. (2) lit. i) din Codul de procedură penală, constituie o suspendare a exercitării dreptului de a conduce și întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal” și a stabilit:

„Obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe timpul măsurii preventive a controlului judiciar conform art. 215 alin. (2) lit. i) din Codul de procedură penală, nu constituie o suspendare a exercitării dreptului de a conduce, iar încălcarea acesteia nu întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (2) din Codul penal”.

2. Prin Decizia nr. 14/2020 (M. Of. nr. 135 din 10 februarie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis

^[1] Alin. (4) al art. 334 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 din Legea nr. 200/2023.

^[2] Alin. (1) și (2) ale art. 335 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 6 din Legea nr. 200/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 224/2017 (M. Of. nr. 427 din 9 iunie 2017), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) CP, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională.

sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „dacă, în condițiile art. 335 alin. (3) din Codul penal, acțiunea de încredințare a unui vehicul pentru a fi condus pe drumurile publice unei persoane despre care știa că se află sub influența alcoolului trebuie să vizeze o persoană care să aibă o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge sau este suficient ca aceasta să aibă o îmbibație alcoolică, indiferent de gradul de alcoolemie?”, și a stabilit:

„În interpretarea dispozițiilor art. 335 alin. (3) din Codul penal, care incriminează fapta unei persoane de a încredința un vehicul pentru conducerea pe drumurile publice unei persoane despre care știe că se află sub influența alcoolului, acestea trebuie să vizeze o persoană care să aibă o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge”.

3. Prin Decizia nr. 27/2021 (M. Of. nr. 664 din 6 iulie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj, Secția penală, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dacă poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice?” și a stabilit:

„Poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de 335 alin. (2) din Codul penal persoana care, după pronunțarea hotărârii definitive de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice”.

4. Prin Decizia nr. 78/2022 (M. Of. nr. 51 din 18 ianuarie 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia, Secția penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „În situația în care, potrivit legislației române, este obligatoriu ca persoana care conduce pe drumurile publice un vehicul să dețină un permis de conducere, iar aceasta posedă exclusiv un permis de conducere provizoriu eliberat de autoritatea competentă din Marea Britanie (Provisional Driving Licence), se reține forma atenuată a infracțiunii de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, prevăzută de art. 335 alin. (2) din Codul penal, respectiv situația în care persoana nu are dreptul de a conduce autovehicule în România?”, și a stabilit că:

„Potrivit legislației române, conducerea pe drumurile publice a unui vehicul de către o persoană care deține un permis de conducere provizoriu valabil, eliberat de autoritatea competentă din Marea Britanie («Provisional Driving Licence»), constituie infracțiunea de conducere a unui vehicul fără permis de conducere prevăzută de art. 335 alin. (2) din Codul penal, în situația în care persoana nu are dreptul de a conduce autovehicule în România”.

5. Prin Decizia nr. 57/2023 (M. Of. nr. 1035 din 14 noiembrie 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău, Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Constituie infracțiune, în condițiile art. 335 alin. (3) din Codul penal, acțiunea de încredințare a unui vehicul pentru a fi condus pe drumurile publice unei persoane despre care știa că se află sub influența alcoolului, în cazul în care aceasta din urmă săvârșește infracțiunea de refuz de prelevare de probe biologice în vederea determinării alcoolemiei, fiind trimisă în judecată pentru această infracțiune?”, și a stabilit:

„Fapta de a încredința un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere pentru conducerea pe drumurile publice unei persoane despre care știe că se află sub influența alcoolului, dar care a refuzat sau s-a sustras de la prelevarea de mostre biologice și care este trimisă în judecată pentru infracțiunea prevăzută de art. 337

din Codul penal, nu întrunește condițiile de tipicitate pentru reținerea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (3) din Codul penal'.

Art. 336. Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe. (1)^[1] Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și persoana, aflată sub influența unor substanțe psihoactive, care conduce un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere.

(3) Dacă persoana aflată în una dintre situațiile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) efectuează transport public de persoane, transport de substanțe sau produse periculoase ori se află în procesul de instruire practică a unor persoane pentru obținerea permisului de conducere sau în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani. [R.A.: art. 87 alin. (1)-(4) și art. 90 din O.U.G. nr. 195/2002]

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 6/2019 (M. Of. nr. 386 din 16 mai 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea, Secția penală și pentru cauze cu minori, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a chestiunii de drept „dacă acțiunea de conducere a unui vehicul, astfel cum este prevăzută de art. 336 din Codul penal, presupune în mod necesar punerea în mișcare a vehiculului prin acționarea sistemelor de autopropulsie” și a stabilit: „Acțiunea de conducere a unui vehicul, astfel cum este prevăzută de art. 336 din Codul penal, nu presupune în mod necesar punerea în mișcare a vehiculului prin acționarea sistemelor de autopropulsie”.

2. Prin Decizia nr. 48/2021 (M. Of. nr. 698 din 14 iulie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de către Curtea de Apel Ploiești, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei probleme de drept: „Folosirea sintagmei «substanțe psihoactive» în conținutul normei de incriminare presupune o restrângere a sferei de aplicare a normei de incriminare la categoria de substanțe la care face referire Legea nr. 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare, republicată, sau, după caz, sfera noțiunii de substanțe psihoactive se impune a fi interpretată în mod extensiv, fiind incluse și substanțele prevăzute în conținutul legilor speciale nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope”, și a stabilit:

„Folosirea sintagmei «substanțe psihoactive» din cuprinsul normei de incriminare a art. 336 alin. (2) din Codul penal include, pe lângă categoria de substanțe la care face referire Legea nr. 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea

^[1] Alin. (1) al art. 336 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 din Legea nr. 200/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 732/2014 (M. Of. nr. 69 din 27 ianuarie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „la momentul prelevării mostrelor biologice” din cuprinsul dispozițiilor art. 336 alin. (1) CP este neconstituțională.

efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare, republicată, și substanțele prevăzute în conținutul Legii nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, cu modificările și completările ulterioare”.

3. Prin Decizia nr. 11/2022 (M. Of. nr. 430 din 3 mai 2022), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de către Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dacă fapta unei persoane de a conduce pe drumurile publice un autovehicul, care la momentul prelevării mostrelor biologice a avut o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge și care se afla sub influența unor substanțe psihoactive, întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii cu conținut alternativ prevăzute de art. 336 alin. (1) și (2) din Codul penal sau întrunește elementele de tipicitate a două infracțiuni cu conținuturi alternative în concurs ideal, prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal și art. 336 alin. (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 alin. (2) din Codul penal?”, și a stabilit:

„Fapta unei persoane de a conduce pe drumurile publice un autovehicul, având o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge și aflându-se sub influența unor substanțe psihoactive, întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) și (2) din Codul penal, infracțiune unică”.

Art. 336¹.^[1] **Consumul de alcool sau de alte substanțe psihoactive ulterior producerii unui accident de circulație.** (1) Fapta conducătorului unui vehicul de a consuma alcool sau alte substanțe psihoactive, după producerea unui accident de circulație care a avut ca rezultat uciderea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății uneia sau mai multor persoane, până la recoltarea mostrelor biologice, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Dacă persoana aflată în una dintre situațiile prevăzute la alin. (1) efectuează transport public de persoane, transport de mărfuri periculoase ori se află în procesul de instruire practică a unor persoane pentru obținerea permisului de conducere sau în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Nu constituie infracțiune consumul de substanțe psihoactive după producerea accidentului de circulație și până la recoltarea mostrelor biologice, dacă acestea sunt administrate de personal medical autorizat, în cazul în care administrarea acestora este impusă de starea de sănătate sau de vătămarea corporală a conducătorului auto.

Art. 337. Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice. Refuzul ori sustragerea conducătorului unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere ori a instructorului auto, aflat în procesul de instruire, sau a examinatorului autorității competente, aflat în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, de a se supune prelevării de mostre biologice necesare în vederea stabilirii alcoolemiei ori a prezenței unor substanțe psihoactive se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. **[R.A.: art. 87 alin. (5) din O.U.G. nr. 195/2002]**

[1] Art. 336¹ a fost introdus prin art. I pct. 8 din Legea nr. 200/2023.

Art. 338. Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia. (1) Părăsirea locului accidentului, fără încuviințarea poliției sau a procurorului care efectuează cercetarea locului faptei, de către conducătorul vehiculului sau de către instructorul auto, aflat în procesul de instruire, ori de către examinatorul autorității competente, aflat în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, implicat într-un accident de circulație, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și fapta oricărei persoane de a modifica starea locului sau de a șterge urmele accidentului de circulație din care a rezultat uciderea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății uneia sau mai multor persoane, fără acordul echipei de cercetare la fața locului.

(3) Nu constituie infracțiune părăsirea locului accidentului când:

a) în urma accidentului s-au produs doar pagube materiale;

b) conducătorul vehiculului, în lipsa altor mijloace de transport, transportă el însuși persoanele rănite la cea mai apropiată unitate sanitară în măsură să acorde asistență medicală necesară și la care a declarat datele personale de identitate și numărul de înmatriculare sau înregistrare a vehiculului condus, consemnate într-un registru special, dacă se înapoiază imediat la locul accidentului;

c) conducătorul autovehiculului cu regim de circulație prioritară anunță de îndată poliția, iar după terminarea misiunii se prezintă la sediul unității de poliție pe a cărei rază de competență s-a produs accidentul, în vederea întocmirii documentelor de constatare;

d) victima părăsește locul faptei, iar conducătorul de vehicul anunță imediat evenimentul la cea mai apropiată unitate de poliție. **[R.A.: art. 89 din O.U.G. nr. 195/2002]**

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 5/2018 (M. Of. nr. 355 din 24 aprilie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: „Ce se înțelege prin termenul de rănire prevăzut de art. 75 lit. b) teza a II-a din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 338 alin. (1) din Codul penal privind infracțiunea de părăsire a locului accidentului?”, și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 338 alin. (1) din Codul penal privind infracțiunea de părăsire a locului accidentului, termenul de «rănire» prevăzut de art. 75 lit. b) teza a II-a din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, se interpretează în sensul de «leziuni traumatiche sau afectarea sănătății unei persoane, a căror gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale (cel puțin o zi) ori printr-una dintre urmările prevăzute de art. 194 alin. (1) lit. a), c), d) și e) din Codul penal»”.

2. Prin Decizia nr. 8/2019 (M. Of. nr. 424 din 30 mai 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea Curții de Apel Suceava, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei probleme de drept: „dacă noțiunea de rănire a uneia sau mai multor persoane prevăzută de art. 75 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice raportat la art. 338 alin. (3) din Codul penal, articol care definește accidentul de circulație ca situație premisă a infracțiunii de părăsire a locului accidentului prevăzută de art. 338 alin. (1) din Codul penal, are în vedere și autorănirea, când singura persoană rănită este însuși conducătorul singurului autovehicul implicat în accident”, și a stabilit:

„Rănirea uneia sau mai multor persoane prevăzută de art. 75 lit. b) din O.U.G. nr. 195/2002, cuprinsă în definiția accidentului de circulație, ca situație premisă a infracțiunii de părăsire a locului accidentului prevăzută de art. 338 alin. (1) din Codul penal, nu are în vedere și autorânirea, când singura persoană rănită este însuși conducătorul singurului autovehicul implicat în accident”.

3. Prin Decizia nr. 22/2022 (M. Of. nr. 580 din 15 iunie 2022), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dacă, în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 338 alin. (2) din Codul penal, fapta oricărei persoane de a modifica starea locului are în vedere și schimbarea poziției vehiculului implicat într-un accident de circulație, sintagmă prevăzută distinct de art. 77 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice”, și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 338 alin. (2) din Codul penal privind infracțiunea de părăsire a locului accidentului ori modificare sau ștergere a urmelor acestuia, a stabilit:

„Fapta oricărei persoane de a modifica starea locului are în vedere și schimbarea poziției vehiculului implicat într-un accident de circulație”.

Art. 339. Împiedicarea sau îngreunarea circulației pe drumurile publice. (1)

Instalarea de mijloace de semnalizare rutieră sau modificarea pozițiilor acestora, fără autorizație eliberată de autoritățile competente, de natură să inducă în eroare participanții la trafic ori să îngreuneze circulația pe drumul public se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Participarea în calitate de conducător de vehicul la întreceri neautorizate pe drumurile publice se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează așezarea de obstacole care îngreunează sau împiedică circulația pe drumul public, dacă se pune în pericol siguranța circulației ori se aduce atingere dreptului la libera circulație a celorlalți participanți la trafic.

(4) Lăsarea fără supraveghere pe partea carosabilă a drumului public a unui vehicul care transportă produse sau substanțe periculoase se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă. [R.A.: art. 92 alin. (2)-(5) din O.U.G. nr. 195/2002]

Art. 340. Nerespectarea atribuțiilor privind verificarea tehnică ori efectuarea reparațiilor. (1)

Îndeplinirea defectuoasă sau neîndeplinirea atribuțiilor de verificare tehnică ori inspecție tehnică periodică a autovehiculelor, remorcilor sau tramvaielor ori a celor referitoare la efectuarea unor reparații sau intervenții tehnice de către persoanele care au asemenea atribuții, dacă din cauza stării tehnice a vehiculului s-a pus în pericol siguranța circulației pe drumurile publice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Dacă, urmare a faptei prevăzute în alin. (1), s-a produs un accident de circulație care a avut ca urmare vătămarea integrității corporale sau a sănătății uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost săvârșite din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.

(4) Repararea autovehiculelor, remorcilor, tramvaielor sau mopedelor având urme de accident, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute de lege, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă. [R.A.: art. 93 din O.U.G. nr. 195/2002]

Art. 341. Efectuarea de lucrări neautorizate în zona drumului public. (1) Efectuarea unor lucrări de construire, modificare, modernizare sau reabilitare a drumului public ori de amenajare a accesului rutier la drumul public, fără autorizație de construcție eliberată în condițiile legii ori cu încălcarea condițiilor stabilite în autorizație, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Amplasarea unor construcții, panouri sau reclame publicitare în zona drumului, fără autorizație de construcție eliberată în condițiile legii ori cu încălcarea condițiilor stabilite în autorizație, dacă prin aceasta se creează un pericol pentru siguranța circulației, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Persoana autorizată de administratorul căii ferate care nu ia măsurile corespunzătoare pentru semnalizarea trecerilor la nivel cu calea ferată se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(4) Cu pedeapsa prevăzută în alin. (3) se sancționează și persoana autorizată de către administratorul unui drum public sau executantul unei lucrări pe partea carosabilă, care nu ia măsurile corespunzătoare pentru semnalizarea obstacolelor sau a lucrărilor pe drumurile publice, dacă prin aceasta s-a produs un accident de circulație. [R.A.: art. 94 din O.U.G. nr. 195/2002]

Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive

Art. 342. Nerespectarea regimului armelor și al munițiilor. (1) Deținerea, portul, confecționarea, precum și orice operațiune privind circulația armelor letale, a munițiilor, mecanismelor sau dispozitivelor acestora sau funcționarea atelierelor de reparare a armelor letale, fără drept, se pedepsesc cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Deținerea sau portul fără drept de arme neletale din categoria celor supuse autorizării se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Sustragerea armelor sau munițiilor prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Portul armelor prevăzute în alin. (1) și alin. (2), fără drept, în sediul autorităților publice, instituțiilor publice sau al altor persoane juridice de interes public ori în spațiile rezervate desfășurării procesului electoral, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea unor drepturi.

(5) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (3) au ca obiect arme interzise sau muniții, mecanisme ori dispozitive ale acestora, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(6)^[1] Nedepunerea armei și a muniției la un armurier autorizat în termen de 10 zile de la expirarea perioadei de valabilitate a permisului de armă constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(7) Fabricarea sau asamblarea de arme letale, de piese sau de muniție pentru acestea:

a) din orice componente esențiale traficate ilicit;

^[1] Alin. (6) și (7) ale art. 342 au fost introduse prin art. 245 pct. 32 din Legea nr. 187/2012.

Art. 222.^[1] Durata arestului la domiciliu. (1) În cursul urmăririi penale, arestul la domiciliu poate fi luat pe o durată de cel mult 30 de zile.

(2) Arestul la domiciliu poate fi prelungit în cursul urmăririi penale, numai în caz de necesitate, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi, fiecare prelungire neputând să depășească 30 de zile.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți este sesizat în vederea prelungirii măsurii de către procuror, prin propunere motivată, însoțită de dosarul cauzei, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți, sesizat potrivit alin. (4), fixează termen de soluționare a propunerii procurorului, în camera de consiliu, mai înainte de expirarea duratei arestului la domiciliu și dispune citarea inculpatului.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestației.

(9) Durata maximă a măsurii arestului la domiciliu, în cursul urmăririi penale, este de 180 de zile.

(10)^[2] Durata privării de libertate dispusă prin măsura arestului la domiciliu se ia în considerare pentru calculul duratei maxime a măsurii arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale.

(11) Dispozițiile art. 219 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(12) În procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, măsura arestului la domiciliu poate fi dispusă pe o perioadă de cel mult 30 de zile. Dispozițiile art. 239 se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 6-a. Arestarea preventivă

Art. 223. Condițiile și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive. (1) Măsura arestării preventive poate fi luată de către judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza,

^[1] Art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 24/2015. Menționăm că, prin Decizia nr. 361/2015 (M. Of. nr. 419 din 12 iunie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că prevederile art. 222 CPP sunt neconstituționale.

^[2] Alin. (10) al art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I din Legea nr. 116/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 740/2015 (M. Of. nr. 927 din 15 decembrie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 222 alin. (10) CPP, care nu permit luarea în considerare a duratei privării de libertate dispuse prin măsura arestului la domiciliu pentru calculul duratei maxime a măsurii arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale, sunt neconstituționale.

în cursul judecății, numai dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o infracțiune și există una dintre următoarele situații:

a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată, ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte;

b) inculpatul încearcă să influențeze un alt participant la comiterea infracțiunii, un martor ori un expert sau să distrugă, să altereze, să ascundă ori să sustragă mijloace materiale de probă sau să determine o altă persoană să aibă un astfel de comportament;

c) inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau încearcă să realizeze o înțelegere frauduloasă cu aceasta;

d) există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni.

(2)^[1] Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă, din probe, rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de droguri, o infracțiune la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, o infracțiune privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică sau o altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare și, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică.

(3)^[2] Față de inculpatul care, în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecății, a mai fost arestat preventiv sau față de care s-a dispus anterior arestul la domiciliu, se poate dispune măsura arestării preventive numai dacă au intervenit temeieri noi care fac necesară privarea sa de libertate. *[R.A.: art. 148 CPP 1968]*

^[1] Alin. (2) al art. 223 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. VIII pct. 7 din Legea nr. 219/2021.

^[2] Alin. (3) al art. 223 a fost introdus prin art. I pct. 27 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 22/2017 (M. Of. nr. 159 din 3 martie 2017), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că este neconstituțională soluția legislativă reglementată de dispozițiile art. 220 alin. (1) CPP, care permite luarea măsurii arestului la domiciliu în condițiile în care anterior inculpatul a fost arestat (preventiv sau la domiciliu) în aceeași cauză, în lipsa unor temeieri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 22/2023 (M. Of. nr. 78 din 29 ianuarie 2024), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, a stabilit:

„În situația în care față de inculpat este pusă în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care este cercetat în stare de libertate (primul dosar), iar ulterior există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune (al doilea dosar) sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni, măsura arestării preventive în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală se poate dispune doar în primul dosar”.

Legislație conexă: ► art. 23 alin. (4) C. Rom.; ► art. 5 parag. 1 CEDO; ► art. 6 CDFUE; ► Recomandarea (UE) 2023/681 a Comisiei din 8 decembrie 2022 privind drepturile procedurale ale persoanelor suspectate și acuzate care fac obiectul arestării preventive și privind condițiile materiale de detenție (J.O. L 86 din 24 martie 2023).

Art. 224. Propunerea de arestare preventivă a inculpatului în cursul urmăririi penale. (1) Procurorul, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, întocmește o propunere motivată de luare a măsurii arestării preventive față de inculpat, cu indicarea temeiului de drept.

(2) Propunerea prevăzută la alin. (1), împreună cu dosarul cauzei, se prezintă judecătorului de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de reținere, locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea. [R.A.: art. 146 alin. (1) și (2) și art. 149¹ alin. (1) și (2) CPP 1968]

Art. 225. Soluționarea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform art. 224 alin. (2) stabilește termenul de soluționare a propunerii de arestare preventivă, fixând data și ora la care soluționarea va avea loc.

(2) În cazul inculpatului aflat în stare de reținere, termenul de soluționare a propunerii de arestare preventivă trebuie fixat înainte de expirarea duratei reținerii. Ziua și ora se comunică procurorului, care are obligația de a asigura prezența inculpatului în fața judecătorului de drepturi și libertăți. De asemenea, ziua și ora se aduc la cunoștința avocatului inculpatului, căruia, la cerere, i se pune la dispoziție dosarul cauzei pentru studiu.

(3) Inculpatul aflat în stare de libertate se citează pentru termenul fixat. Termenul se aduce la cunoștința procurorului și avocatului inculpatului, acestuia din urmă acordându-i-se, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(4) Soluționarea propunerii de arestare preventivă se face numai în prezența inculpatului, în afară de cazul când acesta lipsește nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate nu se prezintă sau nu poate fi adus în fața judecătorului.

(5) În toate cazurile, este obligatorie asistența juridică a inculpatului de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți îl audiază pe inculpatul prezent despre fapta de care este acuzat și despre motivele pe care se întemeiază propunerea de arestare preventivă formulată de procuror.

(8) Înainte de a proceda la ascultarea inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți îi aduce la cunoștință infracțiunea de care este acuzat și dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa. *[R.A.: art. 146 alin. (3)-(8), art. 149¹ alin. (3)-(9) și art. 150 CPP 1968]*

Art. 226. Admiterea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, admite propunerea procurorului și dispune arestarea preventivă a inculpatului, prin încheiere motivată.

(2) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă pentru cel mult 30 de zile. Durata reținerii nu se deduce din durata arestării preventive.

(3) După luarea măsurii, inculpatului i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, motivele pentru care s-a dispus arestarea preventivă. *[R.A.: art. 146 alin. (9)-(11) și (12) și art. 149¹ alin. (10)-(14) CPP 1968]*

Art. 227. Respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru arestarea preventivă a inculpatului, respinge, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând punerea în libertate a inculpatului reținut.

(2) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune aplicarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d).

(3)^[1] *Abrogat. [R.A.: art. 146 alin. (11¹) și (12) și art. 149¹ alin. (12) și (13) CPP 1968]*

Art. 228.^[2] Încunoștințarea despre arestarea preventivă și locul de deținere a inculpatului arestat preventiv. (1)^[3] *Abrogat.*

(2) Persoanei față de care s-a dispus măsura arestării preventive i se comunică, sub semnătură, în scris, drepturile prevăzute la art. 83, dreptul prevăzut la art. 210 alin. (1) și (2), precum și dreptul de acces la asistență medicală de urgență, dreptul de a contesta măsura și dreptul de a solicita revocarea sau înlocuirea arestării cu o altă măsură preventivă, iar în cazul în care nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

(3) Imediat după luarea măsurii arestării preventive, judecătorul de drepturi și libertăți de la prima instanță sau de la instanța ierarhic superioară, care a dispus măsura, încunoștințează despre aceasta un membru al familiei inculpatului ori o altă persoană desemnată de acesta. Dispozițiile art. 210 alin. (2) se aplică în mod corespunzător. Efectuarea încunoștințării se consemnează într-un proces-verbal.

(4) Îndată după introducerea sa într-un loc de deținere, inculpatul are dreptul de a încunoștința personal sau de a solicita administrației locului respectiv să încunoștințeze persoanele prevăzute la alin. (3) despre locul unde este deținut.

^[1] Alin. (3) al art. 227 a fost abrogat prin art. II pct. 50 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[2] Art. 228 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 155 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Alin. (1) al art. 228 a fost abrogat prin art. II pct. 51 din O.U.G. nr. 18/2016.

(5) Dispozițiile alin. (4) se aplică în mod corespunzător și în cazul schimbării ulterioare a locului de deținere, imediat după producerea schimbării.

(6) Administrația locului de deținere are obligația de a aduce la cunoștința inculpatului arestat preventiv dispozițiile alin. (2)-(5), precum și de a consemna într-un proces-verbal modul în care s-a realizat încunoștințarea.

(7) Inculpatului arestat preventiv nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunoștințarea decât pentru motive temeinice, care se consemnează în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (6). [R.A.: art. 137¹ alin. (1) și (2) CPP 1968]

Legislație conexă: ► art. 23 alin. (8) C. Rom.; ► art. 5 parag. 2 CEDO; ► Directiva nr. 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate (J.O. L nr. 294 din 6 noiembrie 2013); ► Ordinul comun nr. 1274/C/111/2037/1123/C/2017 al ministrului Justiției, ministrului afacerilor interne, președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind modelul informării scrise înmânate suspecților sau inculpaților în cadrul procedurilor penale în care sunt privați de libertate sau persoanelor care sunt arestate în scopul executării unui mandat european de arestare (M. Of. nr. 786 din 4 octombrie 2017).

Art. 229. Luarea măsurilor de ocrotire în caz de arestare preventivă în cursul urmăririi penale. (1) Când măsura arestării preventive a fost luată față de un inculpat în a cărui ocrotire se află un minor, o persoană pusă sub interdicție^[1], o persoană căreia i s-a instituit tutela sau curatela ori o persoană care, datorită vârstei, bolii sau altei cauze, are nevoie de ajutor, autoritatea competentă este încunoștințată, de îndată, în vederea luării măsurilor legale de ocrotire pentru persoana respectivă.

(2) Obligația de încunoștințare revine judecătorului de drepturi și libertăți de la prima instanță sau de la instanța ierarhic superioară, care a luat măsura arestării preventive, modul de îndeplinire a acestei obligații fiind consemnat într-un proces-verbal. [R.A.: art. 161 CPP 1968]

Art. 230. Mandatul de arestare preventivă. (1) În baza încheierii prin care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți de la prima instanță sau, după caz, de la instanța ierarhic superioară emite de îndată mandatul de arestare preventivă.

(2) Dacă, prin aceeași încheiere, s-a dispus arestarea preventivă a mai multor inculpați, se emite câte un mandat pentru fiecare dintre ei.

(3) În mandatul de arestare preventivă se arată:

a) instanța din care face parte judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus luarea măsurii arestării preventive;

b) data emiterii mandatului;

[1] Potrivit art. 22 din Legea nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative (M. Of. nr. 500 din 20 mai 2022), „În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a prezentei legi, referirile la (...) persoana pusă sub interdicție judecătorească se consideră a fi făcute la (...) persoana care beneficiază de consiliere judiciară sau de tutelă specială”.

- c) numele, prenumele și calitatea judecătorului de drepturi și libertăți care a emis mandatul;
- d) datele de identitate ale inculpatului;
- e) durata pentru care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, cu menționarea datei la care încetează;
- f) arătarea faptei de care este acuzat inculpatul, cu indicarea datei și locului comiterii acesteia, încadrarea juridică, infracțiunea și pedeapsa prevăzută de lege;
- g) temeiurile concrete care au determinat arestarea preventivă;
- h) ordinul de a fi arestat inculpatul;
- i) indicarea locului unde va fi deținut inculpatul arestat preventiv;
- j) semnătura judecătorului de drepturi și libertăți;
- k) semnătura inculpatului prezent. În cazul în care acesta refuză să semneze, se va face mențiune corespunzătoare în mandat.

(4) Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecătorul care a emis mandatul înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate și organului de poliție.

(4)^[1] Mandatul de arestare poate fi transmis organelor de poliție și prin fax, poștă electronică sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris în condiții care să permită autorităților destinate să îi stabilească autenticitatea.

(5)^[2] Dacă persoana vătămată a solicitat înștiințarea sa cu privire la eliberarea în orice mod sau evadarea persoanei arestate, judecătorul care a emis mandatul consemnează aceasta într-un proces-verbal, pe care îl predă organului de poliție.

(6) Organul de poliție predă exemplarul original al mandatului de arestare preventivă și procesul-verbal prevăzut la alin. (5) administrației locului de deținere. [R.A.: art. 151 și art. 152 alin. (1) CPP 1968]

Art. 231.^[3] Executarea mandatului de arestare preventivă emis în lipsa inculpatului. (1) Când măsura arestării preventive a fost dispusă în lipsa inculpatului, două exemplare originale ale mandatului emis se înaintează organului de poliție de la domiciliul sau reședința inculpatului în vederea executării. În cazul în care inculpatul nu are domiciliul sau reședința în România, exemplarele se înaintează organului de poliție în raza teritorială a căruia se află instanța de judecată.

(2) Mandatul de arestare poate fi transmis organului de poliție și prin fax, poștă electronică sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris în condiții care să permită autorităților destinate să îi stabilească autenticitatea.

(3) În situația în care mandatul de arestare conține erori materiale, dar permite identificarea persoanei și stabilirea măsurii dispuse în raport cu datele de identificare ale persoanei existente în evidențele organelor de poliție și hotărârea instanței de judecată, organul de poliție execută măsura, solicitând în același timp instanței de judecată îndreptarea erorilor materiale sesizate.

(4) Organul de poliție procedează la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi predă un exemplar al acestuia, într-una din formele prevăzute la alin. (1) sau

[1] Alin. (4)¹ al art. 230 a fost introdus prin art. 102 pct. 156 din Legea nr. 255/2013.

[2] Alin. (5) al art. 230 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 52 din O.U.G. nr. 18/2016.

[3] Art. 231 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 157 din Legea nr. 255/2013.

(2), după care o conduce în cel mult 24 de ore la judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus măsura arestării preventive sau, după caz, la judecătorul de cameră preliminară ori completul la care se află spre soluționare dosarul cauzei.

(5) În vederea executării mandatului de arestare preventivă, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința oricărei persoane fizice, fără învoirea acesteia, precum și în sediul oricărei persoane juridice, fără învoirea reprezentantului legal al acesteia, dacă există indicii temeinice din care să rezulte bănuiala rezonabilă că persoana din mandat se află în domiciliul sau reședința respectivă.

(6) În cazul în care arestarea preventivă a inculpatului a fost dispusă în lipsă din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate, inculpatul este prezentat, la încetarea acestor motive, judecătorului de drepturi și libertăți care a luat măsura ori, după caz, judecătorului de cameră preliminară sau completului la care se află spre soluționare dosarul cauzei.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți procedează la audierea inculpatului conform art. 225 alin. (7) și (8), în prezența avocatului acestuia, și, evaluând declarația inculpatului în contextul probelor administrate și al motivelor avute în vedere la luarea măsurii, dispune prin încheiere, după audierea concluziilor procurorului, confirmarea arestării preventive și a executării mandatului ori, după caz, în condițiile prevăzute de lege, revocarea arestării preventive sau înlocuirea acesteia cu una dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) și punerea în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză. [R.A.: art. 152 alin. (2)-(4) CPP 1968]

Recurs în interesul legii (CPP 1968). Prin Decizia nr. 14/2012 (M. Of. nr. 849 din 14 decembrie 2012), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a stabilit:

„În toate cazurile în care mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, însă procedura de executare nu s-a putut realiza potrivit art. 152 din Codul de procedură penală (art. 231 CPP actual – n.r.), nu sunt incidente dispozițiile privind măsura arestării preventive în lipsa inculpatului”.

Art. 232. Negăsirea persoanei prevăzute în mandatul de arestare preventivă.

Când persoana menționată în mandatul de arestare preventivă nu a fost găsită, organul de poliție însărcinat cu executarea mandatului încheie un proces-verbal prin care constată aceasta și înștiințează judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus măsura arestării preventive, precum și organele competente pentru darea în urmărire și în consemn la punctele de trecere a frontierei. [R.A.: art. 154 CPP 1968]

Art. 233. Durata arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale.

(1) În cursul urmăririi penale, durata arestării preventive a inculpatului nu poate depăși 30 de zile, în afară de cazul când este prelungită în condițiile legii.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) curge de la data punerii în executare a măsurii față de inculpatul arestat preventiv.

(3) Când o cauză este trecută pentru continuarea urmăririi penale de la un organ de urmărire la altul, arestarea preventivă dispusă sau prelungită anterior rămâne valabilă. Durata arestării preventive se calculează potrivit dispozițiilor alin. (1) și (2). [R.A.: art. 149 CPP 1968]

Legislație conexă: art. 23 alin. (5) C. Rom.

Art. 234. Prelungirea arestării preventive în cursul urmăririi penale. (1)

Arestarea preventivă a inculpatului poate fi prelungită, în cursul urmăririi penale, dacă temeiurile care au determinat arestarea inițială impun în continuare privarea de libertate a inculpatului sau există temeiuri noi care justifică prelungirea măsurii.

(2) Prelungirea arestării preventive se poate dispune numai la propunerea motivată a procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1), prelungirea arestării preventive poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(4) Dacă arestarea preventivă a fost dispusă inițial de către un judecător de drepturi și libertăți de la o instanță inferioară celei căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, prelungirea acestei măsuri se poate dispune numai de un judecător de drepturi și libertăți de la instanța competentă în momentul soluționării propunerii de prelungire sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(5) Când, în aceeași cauză, se găsesc mai mulți inculpați arestați pentru care durata arestării preventive expiră la date diferite, procurorul poate sesiza judecătorul de drepturi și libertăți cu propunerea de prelungire a arestării preventive pentru toți inculpații. [R.A.: art. 155 și art. 156 CPP 1968]

Art. 235. Procedura prelungirii arestării preventive în cursul urmăririi penale.

(1)^[1] Propunerea de prelungire a arestării preventive împreună cu dosarul cauzei se depun la judecătorul de drepturi și libertăți cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți fixează termen pentru soluționarea propunerii de prelungire a arestării preventive înainte de expirarea măsurii. Ziuă și ora stabilite se comunică procurorului, care are obligația de a asigura prezența în fața judecătorului de drepturi și libertăți a inculpatului arestat preventiv. Avocatul inculpatului este încunoștințat și i se acordă, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(3)^[2] Inculpatul este ascultat de judecătorul de drepturi și libertăți asupra tuturor motivelor pe care se întemeiază propunerea de prelungire a arestării preventive, în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. Ascultarea inculpatului se poate face cu acordul acestuia și în prezența unui apărător ales sau numit din oficiu și, după caz, și a unui interpret, și prin videoconferință, la locul de deținere.

^[1] Alin. (1) al art. 235 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 28 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 336/2015 (M. Of. nr. 342 din 19 mai 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 235 alin. (1) CPP sunt constituționale în măsura în care nerespectarea termenului „cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive” atrage incidența art. 268 alin. (1) din același cod.

^[2] Alin. (3) și (4) ale art. 235 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 53 din O.U.G. nr. 18/2016.

(4) În cazul în care inculpatul arestat preventiv se află internat în spital și din cauza stării sănătății nu poate fi adus în fața judecătorului de drepturi și libertăți sau când, din cauză de forță majoră ori stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, propunerea va fi examinată în lipsa inculpatului, dar numai în prezența avocatului acestuia, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii. Dispozițiile art. 204 alin. (7) teza finală se aplică în mod corespunzător.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra propunerii de prelungire a arestării preventive înainte de expirarea duratei acesteia. **[R.A.: art. 159 alin. (1)-(5) și (7) CPP 1968]**

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 20/2017 (M. Of. nr. 904 din 17 noiembrie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Târgu Mureș și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 235 alin. (1) din Codul de procedură penală, a stabilit:

„Termenul de 5 zile prevăzut de art. 235 alin. (1) din Codul de procedură penală se calculează potrivit art. 269 alin. (1), (2) și (4) din Codul de procedură penală”.

Recurs în interesul legii (CPP 1968). A se vedea Decizia nr. 25/2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiunile Unite, redată în extras *supra*, la art. 204.

Art. 236. Admiterea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, admite propunerea procurorului și dispune prelungirea arestării preventive a inculpatului, prin încheiere motivată.

(2) Prolungirea arestării preventive a inculpatului se poate dispune pentru o durată de cel mult 30 de zile.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți poate acorda în cursul urmăririi penale și alte prelungiri, fiecare neputând depăși 30 de zile. Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(4) Durata totală a arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de 180 de zile. **[R.A.: art. 159 alin. (6) și (8)-(13) CPP 1968]**

Recurs în interesul legii (CPP 1968). Prin Decizia nr. LXV (65)/2007 (M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiunile Unite, în interpretarea dispozițiilor art. 332 CPP 1968, cu referire la art. 159 alin. (13) ultima teză CPP 1968 [art. 346 alin. (3) și art. 236 alin. (4) CPP actual – n.r.], a stabilit:

„În situația restituirii cauzei la procuror pentru refacerea urmăririi penale, durata maximă a arestării preventive nu poate depăși 180 de zile, calculată prin adiționarea tuturor perioadelor anterioare din cursul urmăririi penale și ulterioare restituirii cauzei la procuror”.

Legislație conexă: art. 23 alin. (5) C. Rom.

Art. 237. Respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru prelungirea arestării preventive a inculpatului, respinge, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând

punerea în libertate a inculpatului la expirarea duratei acesteia, dacă nu este arestat în altă cauză.

(2) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune înlocuirea arestării preventive cu una dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d).

Art. 238. Arestarea preventivă a inculpatului în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății. (1)^[1] Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, din oficiu ori la propunerea motivată a procurorului, pentru o perioadă de cel mult 30 de zile, pentru aceleași temeuri și în aceleași condiții ca și arestarea preventivă dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți în cursul urmăririi penale. Dispozițiile art. 225-232 se aplică în mod corespunzător.

(2)^[2] În cursul judecății, măsura prevăzută la alin. (1) se poate dispune de către instanța de judecată în compunerea prevăzută de lege. În acest caz, mandatul de arestare preventivă este emis de către președintele completului.

(3)^[3] *Abrogat. [R.A.: art. 147 și art. 160^a CPP 1968]*

Notă. Prin Decizia nr. 704/2016 (M. Of. nr. 158 din 2 martie 2017), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală – în varianta anterioară modificării prin art. II pct. 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016, cu următorul conținut: „Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, din oficiu ori la propunerea motivată a procurorului, pentru o perioadă de cel mult 30 de zile, pentru aceleași temeuri și în aceleași condiții ca și arestarea preventivă dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți. Dispozițiile art. 225, 226 și 228-232 se aplică în mod corespunzător” – și a constatat că soluția legislativă care exclude aplicarea dispozițiilor art. 227 din Codul de procedură penală este neconstituțională.

Art. 239. Durata maximă a arestării preventive a inculpatului în cursul judecății în primă instanță. (1) În cursul judecății în primă instanță, durata totală a arestării preventive a inculpatului nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de jumătatea maximului special prevăzut de lege pentru infracțiunea care face obiectul sesizării instanței de judecată. În toate cazurile, durata arestării preventive în primă instanță nu poate depăși 5 ani.

(2)^[4] Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data sesizării instanței de judecată, în cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv, și, respectiv, de la data punerii în executare a măsurii, când față de acesta s-a dispus arestarea preventivă în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecății sau în lipsă.

^[1] Alin. (1) al art. 238 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 54 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[2] Alin. (2) al art. 238 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 158 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Alin. (3) al art. 238 a fost abrogat prin art. I pct. 29 din Legea nr. 201/2023.

^[4] Alin. (2) al art. 239 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 159 din Legea nr. 255/2013.